

Anmälningarna till HSAN ökar men de från Socialstyrelsen minskar

**Av närmare femtusent HSAN-ärenden i fjol resulterade endast drygt 300 i en erinran eller varning. Dessutom förlo-
rade 37 yrkesutövare sin legitimation,
varav 10 läkare.**

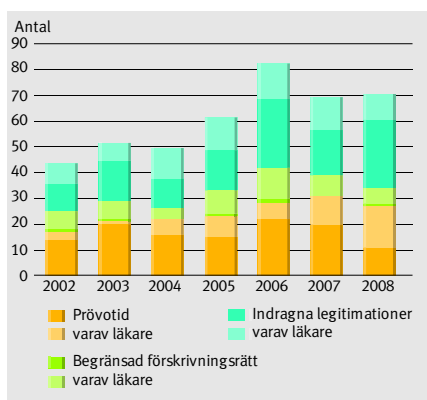
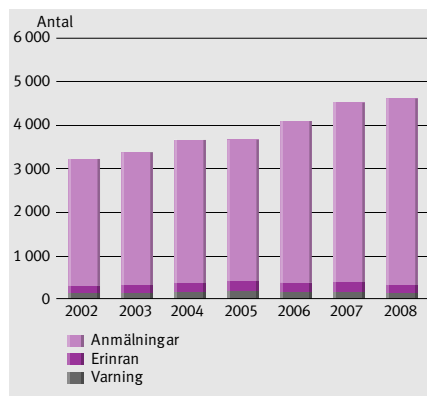
Under flera år har anmälningarna till HSAN ökat. I början av 2000-talet gjordes runt 3000 anmälningar varje år, 2008 anmäldes 4624 ärenden.

– Folk vet numera vad de har för rättigheter och de gör rätt i att utkräva dem. Det är ingen konstig utveckling, den hör ihop med hela samhällsutvecklingen, jag tror att den kommer att fortsätta, säger Aud Sjökvist.

Anmälningarna från Socialstyrelsen har dock minskat under många år. För drygt tio år sedan utgjorde anmälningarna från Socialstyrelsen cirka 7 procent av alla anmälningar till HSAN. I fjol var de bara knappt 2 procent. Främst är det Socialstyrelsens anmälningar om disciplinpåföljd som minskat drastiskt, från 164 stycken 1998 till 20 stycken tio år senare.

Av de 4624 ärenden som anmäldes till HSAN 2008 prövades 495 i sak av nämnden. Resten, 90 procent, avgjordes genom ordförandebeslut, något som ökat de senaste åren.

Nästan en tredjedel av ordförandebesluten gäller avvisningar. Om till exempel en anmälan kommer in för sent i förhållande till preskriptionstiden eller

Tabeller: Typoforn

om anmälaren haft anmärkningar på sådant som HSAN inte kan pröva så fattas ett beslut att avvisa ärendet.

De 495 ärenden som 2008 prövades av nämnden ledde till 303 disciplinpå-

följder. Av dessa gällde 237 läkare. Det är vanligare att en anmäld yrkesutövare får en erinran än en varning.

– Att det inte är så många anmälningar som leder till någon disciplinpåföljd tror jag beror på att vi inte kan utreda händelser, säger Aud Sjökvist och fortsätter:

– Det är inte så lätt att vara part här och peka ut vem det är som har gjort ett fel. Om man har blivit opererad och det har gått snett och så kanske man tror att det är operatören som gjort fel men i själva verket var det någon på röntgenavdelningen som gjorde ett misstag. Det vet ju sällan patienten och HSAN kan inte enligt gällande lagstiftning i det läget rikta in sig mot röntgen även om vi anar att det är där man har ett problem.

Aud Sjökvist säger att det är frustrerande att inte kunna utreda en ansvarig om inte patienten har pekat ut just vederbörande.

– Det har ändå begåtts ett misstag och då borde man få tillbaka den kunskapen i vården.

Förra året blev 10 läkare av med legitimationen (18 sjuksköterskor/barnmorskor, 6 tandläkare och 3 övriga) och 16 belades med prövotid (10 sjuksköterskor/barnmorskor och 1 tandläkare). Sex läkare och en tandläkare fick sin förskrivningsrätt begränsad.

Sara Gunnarsdotter

HSAN-beslut kan överklagas i flera instanser

Ett beslut i Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd kan överklagas till länsrätten i Stockholm och vidare till Kamarrätten och Regeringsrätten.

Till de två sistnämnda krävs emellertid prövningstillstånd. Mer än vart fjärde avgjort ärende överklagas. När en yrkesutövare överklagar blir Socialstyrelsen motpart. Drygt 6 procent av de överklagade ärendena ändras i sak. I fjol skärptes ingen påföljd utan domarna innebar endast mildrande ändringar. HSAN skriver i sin årsredovisning »Domstolen har uppenbarligen, i likhet med Socialstyrelsen, en annan och

mindre sträng uppfattning än vad ansvarsnämnden har beträffande frågan om de anmälda yrkesutövarnas medicinska handläggning stridit mot vetenskap och beprövad erfarenhet eller om sådana ursäktliga omständigheter, som kan befria från disciplinansvar, kan anses ha förelegat.»

Aud Sjökvist är kritisk till domstolarna trots att det är hennes gamla arbetsplatser.

– Det finns ju ingen medicinsk kompetens i domstolarna och man går ganska okritiskt på vad Socialstyrelsen säger.

Aud Sjökvist hävdar till och med att Socialstyrelsens utformning av sina yttranden strider mot gällande rekvisit.

– I disciplinärenden resonerar Socialstyrelsen i princip på samma sätt som i behörighetsärenden där man ska göra en pro-

gnos av hur den här personen kommer att sköta sig i framtiden. Men det ska man inte göra i disciplinärenden. Har det begåtts ett fel så har det inte med saken att göra om man tror att personen kommer att göra om det.

– Det är ett bekymmer både för oss och för yrkesutövarna att det är på det här sättet.

Aud Sjökvist tycker det verkar som att domstolarna hyser större förtroende för Socialstyrelsens kunskaper än HSAN:s medicinska bedömares.

– Det är därför jag skulle vilja ha ytterligare medicinsk kompetens i HSAN så att det blir en ordentlig diskussion om det sedan går vidare till domstol.

Sara Gunnarsdotter